

ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ

ՆԿԱՐՉՈՒՀՈՒ ՅՈՒՐԱՀԱՏՈՒԿ ԱՇԽԱՐՀ

2006 թ. նոյեմբերի 10-ին Երևանի Գեղարվեստի պետական ակադեմիայի «Ալբերտ և Թովե Բոյաջյան» պատկերասրահում բացվեց երիտասարդ և խոստումնալից նկարչուհի Մինա Անանյանի 5-րդ անհատական ցուցահանդեսը:

1993 թ. նա գերազանցության դիպլոմով ավարտել է Փանոս Թերլեմեզյանի անվան Գեղարվեստի ուսումնարանի գեղանկարչության բաժինը, այնուհետև Երևանի Գեղարվեստի պետական ինստիտուտի նույնանուն բաժինը՝ դարձյալ գերազանցության դիպլոմով:

2001 թ. Հայաստանի նկարիչների միության անդամ է:

Մասնակցել է քսանից ավելի խմբակային և հինգ անհատական ցուցահանդեսների:

Այս 5-րդ ցուցահանդեսի բացմանը ելույթ ունեցան Երևանի Գեղարվեստի ակադեմիայի ռեկտոր Արամ Իսաբեկյանը, նույն ինստիտուտի գեղարվեստի ֆակուլտետի դեկան Էդիկ Վարդանյանը, ՀՀ Ազգային Ժողովի Գիտության, կրթության և մշակույթի հարցերի հանձնաժողովի նախագահ Հրանուշ Հակոբյանը, Ազգային պատկերասրահի տնօրեն Փարավոն Միրզոյանը, Ժողովրդական արվեստի թանգարանի տնօրեն Սարո Սարուխանյանը, Գրողների միության նախագահ Լևոն Անանյանը, նկարչուհու հայրը՝ Երևանի պետական համալսարանի ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետի դեկան Գառնիկ Անանյանը:

Բոլոր բանախոսները շեշտեցին, որ ցուցահանդեսից ցուցահանդես առավել ակնառու են դառնում նկարչուհու ստեղծագործական նվաճումները: Ընդգծելով այս իրողությունը՝ Ա. Իսաբեկյանը ասաց. «Այս ցուցահանդեսը անպայմանորեն նվաճում է Մինայի համար»: Համանման ձևով Փ. Միրզոյանը, ով եղել է նաև նկարչուհու դիպլոմային դեկավարը, նշեց. «Հենց մուտքից նկատեցի այն նոր շունչը, որ հայտնվել է Մինայի նկարչության մեջ»: Է. Վարդանյանն էլ ընդգծեց. «Ցուցահանդեսից ցուցահանդես Մինան գեղարվեստական նոր աշխարհ է բացում մեր առջև»:

Բավականին խոսուն է նախորդ ցուցահանդեսների առիթով մեր ազգային բանաստեղծուհու՝ Միլվա Կապուտիկյանի գնահատանքի խոսքը. «Բազմազան ու բազմերանգ է լինում երջանկությունը... Մինա Անանյանը ունի այդ երջանկությունը: Նա գտել է մարդկանց հոգիների հետ խոսելու ձևը, այդ ձևի գույնը, չափը, կշռույթը, որոնք թրթռում են բարությանը, համապարփակ սիրով դեպ աշխարհը, գեղեցիկը»:

Անհաժեշտ է նշել, որ նկարչուհու ստեղծագործություններին բնորոշ է թեմատիկ մեծ բազմազանությունը՝ բնանկարներ, նատյուրմորտներ, հոգեբանական և ներանձնական բնույթի կտավներ, հոգևոր-կրոնական թեմայով գործեր: Բնանկարներում նկարչուհին գույների ճիշտ ընտրությամբ և գծավորմամբ կարողանում է հասնել պատկերվող տեսարանի գեղարվեստական վերացարկմանը, պատկերին զուգընթաց ներկայացնել նրա էությունը: Ստեղծագործական նույն ընդհանրացմամբ էլ վերացական բնույթի նկարներում ամեն ինչ մի նոր իմաստ է ստանում, երբ արդեն աբստրակտ ընդհանրացումներով որևէ հասկացություն և զգացում է ներկայացվում:

Բնանկարների և աբստրակտ գործերի միջև միջանկյալ տեղ են գրավում Մինայի նատյուրմորտները: «Գեղանկարչական նատյուրմորտ» գործում ի մի են հավաքված այն ամենը, որոնց համադրմամբ և միջոցով ստեղծվում է նկարը, և այստեղ գունային

ՆԱԲԶՈՒՆՆԵՐ
ՇՐՋԱՊԱՏՎԱԾ ԿՏԱՎՆԵՐՈՎ

ԱՎԵՏՈՒՄ
(ԵՐԿՈՒ ՖԻԳՈՒՐ ՇԱՐԺԻՑ)

ՆԱԶԱՏ

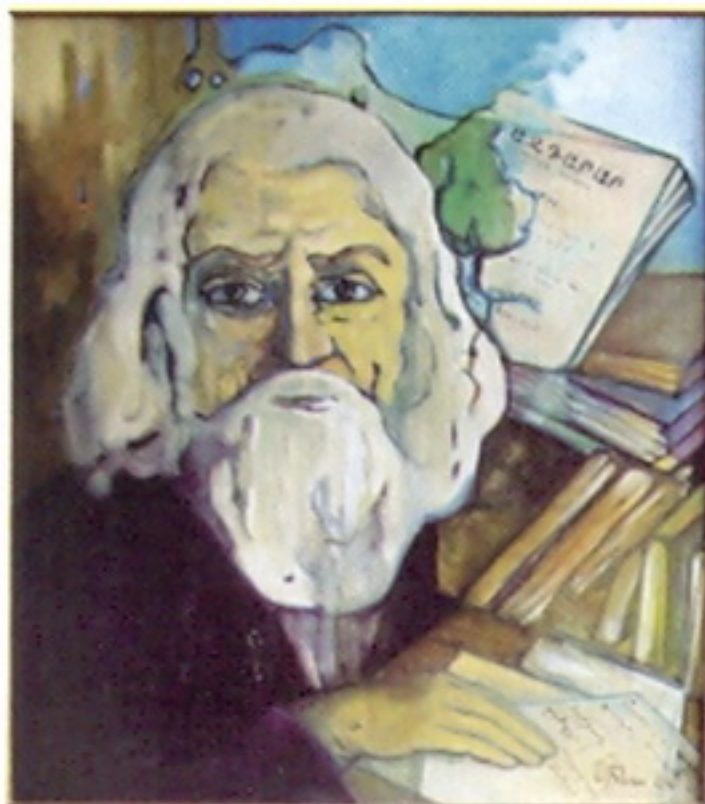
ՍԻՐՏԸ ՆԵՐԿԱԴՐՆԱԿԻ ՎՐԱ
ԱՐՇԻԼ ԳՈՐԿԻ

ԱՐՏԱՅՈՒՆՔ

ՉՄԵՌԱՅԻՆ ԱՂՈՒՔ, ԿԵԶԱՌԻՍ

«ԱԶԳԱՐԱՐ»-Ի ԽՄԲԱԳԻՐ
ՆԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՔԱՆՈՆԱԸ ՇՄԱԿՈՆՅԱՆ

ԱՂՈՒՔ

միասնության մեջ են նկարակալը, փայտյա շրջանակը, կտավի կտորը, վրձնի ներկերը, և այս ամենը ոչ թե նկարի ստեղծման աշխատանքային միջավայրն է ներկայացնում, այլ գունային մի շքեղ հրավառություն:

Առանձին մի ուրույն խումբ են կազմում հոգեբանական բնույթի կտավները, որոնք կարելի է անվանել երկխոսություն մարդու և իր ստեղծագործող **ես**-ի միջև: Ասվածը հավաստվում է նման գործերից մի քանիսի վերնագրերով իսկ՝ «Մենախոսություն», «Երկվություն», «Արտացոլանք»: Թե՛ այս և թե՛ մնացյալ համաբնույթ գործերում նկարչուհու ստեղծագործական **ես**-ը գնում է դեպի կտավի աշխարհը:

«Երկվություն» գործում այն արտահայտվել է ոչ միայն ստեղծագործական, այլև տեխնիկական միջոցների կիրառմամբ: Նկարի մի մասը մնացյալից կտրված է կարմիր մի ժապավենով, և գունային բաժանարար մի շեշտ է գծված, որի երկու կողմերում էլ նկարչուհին է՝ մի կողմում որպես ստեղծագործող՝ խոհուն և մտասույզ հայացքով, իսկ մյուս կողմում՝ թեթև ժպիտով՝ մարդկանցով շրջապատված: Այս երկու ֆիգուրների միջև եղած բաժանարար գունային շերտը հեղինակը ընդգծել է ոչ միայն վերից վար իջնող կարմիր ժապավենով, այլև երկու **ես**-երն ընդգրկող այդ տարածությունը կարել է թելով՝ շեշտելով, որ այս երկու **ես**-երը մի միասնություն են կազմում կյանքում և արվեստում: Ինչպես նշում է Մ. Անանյանը՝ «Մա մարդու մեջ հանդիպող երկու բնույթն է, դա նաև **ես** եմ: Երբ արվեստի հետ եմ, մարդկանց մեջ ինձ ուժեղ եմ զգում, իսկ արվեստից դուրս թույլ եմ»:

Ասվածը վերաբերվում է և «Արտացոլանք» կտավին, որը ոչ թե նկարչուհու պարզ անդրադարձն է հայելու մեջ, այլ նրա ստեղծագործական **ես**-ի արտացոլանքը:

Թեև մի փոքր այլ կոմպոզիցիոն լուծմամբ, նույն այս գաղափարը, սակայն, արտահայտված է և «Նախախնամություն» կտավում, ուր նկարակալին ոչ թե ամրացված պատկերն է գտնվում, այլ վրձնով գամված նկարչուհին, և վրձիններից բացված վերքերից ծորում են... կտավի գույները: Ամեն ճշմարիտ մտավորականի համար իր ստեղծագործական կյանքի ճանապարհը վերածվում է իր խաչի ճանապարհին, ուր բանաստեղծի չարչարանքի գործիքներն են գրիչը և թուղթը, իսկ նկարչի համար՝ վրձինը և կտավը: Այս գործի համար էլ Մինան ասում է. «Այս կտավից այն հարցն է հնչում, թե դո՞ւ ես ընտրել արվեստը, թե ճակատագիրն է քեզ ընտրել արվեստի համար: Իսկ գուցե երկուսն էլ միասին»:

Թեմատիկ ներքին մեծ բազմազանություն ունեն հոգևոր-կրոնական բնույթի կտավները: Նրանց շարքում առանձնանում է հատկապես «Գրիգոր Նարեկացի» կտավը, որից միաժամանակ մեզ է նայում թե՛ հայոց միջնադարի մեծ սուրբը և թե՛ բանաստեղծը, թե՛ ճգնակյաց վանականը և թե՛ ստեղծագործողը: Կտավի վերին մասում գրված «Ի խորոց սրտի խոսք Աստծո հետ» խոսքերը միաձուլվում են այս նկարի ընդհանուր գունային համանվագին, դառնում նաև նկարչուհու առ Աստված ուղղված հայցվածը:

Մ. Անանյանի լավագույն գործերից է «Հավատ» կտավը, ուր Հայոց աշխարհի ընդհանուր համապատկերի վրա տարածվող Տիրամոր լուսեղեն գծագրումն է, մի կողմում Տիրամոր բարեխոսությանն ապավինած մայրը զավակի հետ, իսկ կտավի մյուս կողմում «Հավատի» քարեղեն արտահայտություն հայոց եկեղեցին է՝ վեղարավոր գմբեթներով:

Հոգևոր ապրումները և զգացումները նկարչուհին վարպետորեն արտահայտել է նաև գծանկարների և հաստոցային գրաֆիկայի միջոցով:

«Աղոթք» նկարում դեպ վեր՝ եկեղեցու գմբեթը, խաչը, ապա և երկինք ձգվող կետագծերի ընթացքը առ Աստված ուղղված աղոթքի զգացողություն է առաջ բերում:

Մինան ստեղծագործում է նաև նկարչական շարքերով, որոնցում իր կարևոր

տեղն ունի «Երկու ֆիգուր» շարքը, որը տարբեր իրավիճակներ ու հոգեվիճակներ է ներկայացնում: Այս շարքի շրջանակում նկարչուհին երկու ֆիգուրների միջոցով ներկայացրել է Ավետման ընդունված պատկերագրությունը՝ դեպի Մարիամը ձեռքն առաջ պարզած հրեշտակի միջոցով:

Մ. Անանյանի գործերը առանձնանում են ոչ միայն թեմատիկ, այլև կատարողական բազմազանությամբ՝ կտավ, գծանկար, գրաֆիկա, հաստոցային գրաֆիկա, ինչպես նաև համադրական արվեստ, ուր կտավը այն պահող զամերի, թելերի, շրջանակի հետ մասն է դառնում բուն նկարի, վերջինիս մեջ պատկերվածի արտաքին շարունակությունը և արտահայտությունը:

Համադրական արվեստի նման ինքնատիպ գործ է հինգ կտորից բաղկացած «Ճյուղավորումներ սրտից» նկարը: Բուն մեծ նկարը քառակուսի է, որի չորս կողմերում առավել փոքր ուղղանկյուն պատկերներ են: Խճանկարի տպավորություն թողնող այս պատկերը հետաքրքիր է նաև նրանով, որ բուն նկարի շուրջը գտնվող մյուս չորս փոքր նկարների տեղերը երբ փոխում ես ցանկացած դասավորությամբ, ամեն անգամ մի նոր նկար է ստեղծվում շնորհիվ բուն նկարի սրտից ելնող ճյուղավորումների, որոնք ցանկացած տեղաշարժի ժամանակ կապակցվում են փոքր նկարներով շարունակվող ճյուղավորումների հետ: Հեղինակի բնորոշմամբ՝ «Ճյուղավորումներ սրտից» նկարում սրտից ելնող, սրտից բխած տարբեր իրավիճակներ են՝ սեր, հույս, վիշտ, սպասում և այլն:

Նույն թեմայով և ոչ ավանդական արտահայտչամիջոցներով է պատկերված և նկարչուհու լավագույն գործերից մեկը եղող «Միրտը ներկապնակի վրա, Արշիլ Գորկի» աշխատանքը: Բուն նկարից բանաստեղծի սիրտը դուրս է գալիս, ասես չի տեղավորվում նրա մեջ և պատկերի թելով կախված երկրորդ հատվածից տարածվում աշխարհով մեկ:

Այս թեմայով ստեղծված գործերի և, ի մասնավորի, Արշիլ Գորկու հիշյալ դիմանկարի մասին Մինան գրում է. «Ճիշտ է, ցանկացած ստեղծագործություն պետք է սրտից բխի, բայց իմ դեպքում սիրտը ոչ միայն սիմվոլիկ-զգայական, այլև իրականֆիզիկական զգացողություն է... Այս նկարում նկարչի սիրտն է՝ կիսված, զոհաբերված ներկապնակի, իր հետ և միաժամանակ՝ իրենից դուրս»:

Ամփոփելով կարող ենք ասել, որ նկարչուհի Մինա Անանյանը իր ուրույն լուծումները, խոսքը և պատկերն է բերում արդի հայ նկարչության աշխարհ, և որ նրա ստեղծագործական որոնումները վստահաբար պսակվելու են նորանոր հաջողություններով:

ՎԱՐԴԱՆ ԴԵՎՐԻԿՅԱՆ